

Az elmúlt évben Carter elnök egy szakbizottságot kért fel az idegen nyelvek és kultúrák jelenlegi oktatási rendszerének felülvizsgálatára (The President's Commission on Foreign Language and International Studies). A Bizottság több fontos javaslatot tett közzé, amelyek szorosan érintik mind az amerikai, mind a magyar könyvtárügyet. Előadásom célja a Bizottság idevágó főbb pontjainak rövid ismertetése. Konferenciánk ideje alatt a fogalmak bővebb megbeszélésére alkalomadtán örömmel vállalkozom.

A népek? Nemzetek lehetőségei egymás megismerésében és az egyéni plurális műveltség értéke

Többkultúrájú oktatás (Multicultural Education)

A legújabb felsőoktatás irányadó mércéje előírja és megköveteli az Egyesült Államokban azt, hogy a pedagógusképző felsőoktatási intézmények (egyetemek) könyvtárai rendelkezzenek elegendő anyaggal a többkultúrájú oktatás követelményeinek országos, sőt nemzetközi szintű kielégítéséhez. A többkultúrájú oktatás az Amerikába vándorolt tömegek magukkal hozott műveltségére összpontosít, azonban többé-kevésbé figyelembe veszi az „óhazák” főbb kulturális tevékenységeit is. Az amerikai magyarság vonatkozásában a többkultúrájú oktatás terén még sok a tennivaló. Az első lépéseket az AHEA (Amerikai Magyar Tanárok Egyesülete) már megtette: javaslatot terjesztett a Bizottság elé, amelyben támogatja a Bizottság céljait, erejéhez mért segítséget helyez kilátásba a fontosabb magyar vonatkozású anyagok összeállításában, továbbá szorgalmazza az amerikai magyarság tudományos felmérését.

Lassan Amerikában is magunkévá tesszük a jó magyar közmondást: „Ahány nyelvet beszélsz, annyi embert érsz!” Itt mindjárt tegyük hozzá, hogy ahány külföldi kultúrát ismersz, annyi emberrel vagy műveltebb!

Globális oktatás (Global Education)

Ma örömmel mondhatom, hogy az amerikai oktatási rendszerben kezd teret nyerni az egész világra kiterjedő oktatás fogalma. Ez az új nevelési forma a ma is több helyen folyó, felületes világismereti iskolai követelményeken próbál változtatni. A korábban csak Nyugat-Európára összpontosított oktatás fiataljainknak nem nyújthatott elfogadható az egész világra kiterjedő, iskolázott műveltséget. Mivel régebben külföldi könyvtári anyagunk is kizárólag Nyugat-Európára koncentrált, a globális oktatás bevezetése csak lassan valósulhat meg. A globális oktatáshoz fűződő magyar és angol nyelvű anyag jegyzékének összeállításához magyarországi könyvtárosok szíves segítségét is kérjük. Én mint svéd, angol, holland, német és francia keverék amerikai, azt mondom; már régen eljött annak az ideje, hogy Amerika népe megismerje a Kárpát-medence népeit!

Tudományos és kulturális csereprogramok

Könyvtárosi tanulmányutak

Az AHEA tervezetet dolgozott ki a Magyarország és az Egyesült Államok közötti könyvtárosi csere-tanulmányutakra. Ez egyelőre mindkét oldalról egy-egy személyt érintene, de a későbbiek folyamán több könyvtárosra is kiterjedne. Örömmel jelentem, hogy az ALA (Amerikai Könyvtáros Egyesület) elnöke lelkesen támogatja ügyünket. Bővebb fölvilágosításért kérem, forduljanak hozzám vagy Basa Molnár Enikőhöz.

Az InterFuture diák-csere programja

Az InterFuture egy nemzetközi kulturális oktatással foglalkozó amerikai magánszervezet. 1970-ben alakult, kiváló főiskolai és egyetemi hallgatók egy-két éves külföldi tanulmányútjának támogatására. Az InterFuture e tanulmányutakat a programban résztvevő országokkal csere alapon szervezi. A diákok tanulmányi idejük alatt kutatómunkát végeznek, könyvtárakat tanulmányoznak. Az összegyűjtött anyagot a résztvevők hazájukban feldolgozzák, majd az anyag válogatott része a helyi könyvtárakba kerül. Az InterFuture és Magyarország között együttműködés már megindult: októberben az InterFuture tárgyaló feleket küld Budapestre az oktatásügyi szervekhez.

A bizottság javaslata idegen nyelvű könyvek, nyelvkönyvek és filmek beszerzésére

Magyar nyelvkönyvek az amerikai oktatásban

Több szempontból jelentős a Bizottság következő javaslata, amelynek lényege az, hogy idegen nyelvi tanulmányainak segítésére szerezzünk be nyelvkönyveket külföldről. Bár az Anyanyelvi Konferencia értelmét és munkásságát még sok amerikai magyar félreérti és ellenzi, a szakvélemény mást mond. Az American Council on the Teaching of Foreign Languages és a National Council for Social Studies szervezetek különösen szorgalmazzák, hogy olyan hivatalokat és intézményeket keressünk, amelyek képesek az Egyesült Államok területén kívül készült, elemi és középiskolai használatra szánt idegen nyelvi oktatási anyagok beszerzésére és szolgáltatására. Érzem és tudom, hogy a tizenhat milliós magyarság vonatkozásában az amerikai oktatási intézmények a mi konferenciánktól és az Anyanyelvi Konferenciáktól várják a segítséget szükségleteik kielégítésére.

Magyar filmek az amerikai tv-ben

A bizottság közleménye fontosnak tartja a külföldön készült angol vagy idegen nyelvű ismeretterjesztő tudományos és kulturális anyagok (könyvek, filmek stb.) Egyesült Államok-beli terjesztését is. Az amerikai kábeles tv és az oktatási adóállomások csatornáin egyre több importált programot mutatnak be, sőt külön nemzetiségi (ethnic) kábel-csator-

nák is működnek idegen vagy angolra szinkronizált adásokkal. Minél több angol nyelvű magyar filmet kellene elérhetővé tenni az USA-ban, amit kitűnően szolgálhatna egy magyar témájú filmgyűjtemény felállítása Észak-Amerikában. Innen pontosan és szakszerűen ellátható lenne egy sereg igénylő tv-állomás.

A nemzetközi magyar könyvtárügy jövőbeli feladatai

Magyar vonatkozású gyűjtemények

A Bizottság idevágó utolsó javaslata sürgeti egy külföld felé tekintő országos bibliográfiai központ felállítását az amerikai Kongresszusi Könyvtár Library of Congress keretén belül. E megvalósítandó bibliográfiai központ szempontjából az AHEA „Data Base” tervezete különösen nagy jelentőségű.

A Magyar–Amerikai Könyvtáros Szervezet

Az AHEA keretén belül folyamatban van a „Hungarian-American Library Organization (HALO) szervezése. E szervezet legfontosabb feladatai a következők:

- 1) az amerikai könyvtárak magyar gyűjteményeinek számbavétele és fejlesztése;
- 2) Magyarország és az Egyesült Államok közötti általános információcsere fejlesztése a legújabb könyvtári technológiák segítségével;
- 3) a magyar–amerikai könyvtártudományi oktatás támogatása;
- 4) közös magyar–amerikai bibliográfiák készítése,
- 5) az amerikai–magyar egyéni és intézményi gyűjtemények számbavétele és gondozása;
- 6) a „Hungarian Data Base Project” (magyar adatbázis projekt) megvalósítása.

Hálásan köszönöm a rendező bizottságnak, hogy lehetővé tette részvételemet ezen a hasznos konferencián.

... az amerikai könyvtárak magyar gyűjteményeinek számbavételére és fejlesztésére
... Magyarországon és az Egyesült Államok közötti kölcsönös információcserére
... a legújabb könyvtári technológiák segítségével
... a magyar-amerikai könyvtártudományi oktatás támogatására
... közös magyar-amerikai bibliográfiák készítésére
... az amerikai-magyar egyéni és intézményi gyűjtemények számbavételére és gondozására
... a „Hungarian Data Base Project” (magyar adatház projekt) megvalósítására
... Hálásan köszönöm a rendező bizottságnak, hogy lehetőséget nyújtott a konferenciára

A nemzetközi könyvtárosok jogai feladata

Magyar-Amerikai Könyvtári Szervezet

STAMITOGÉPESÍTÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

A Magyar-Amerikai Könyvtári Szervezet (MAKSZ) és az American Library Association (ALA) közötti együttműködés keretében a két szervezet közös célkitűzést fogalmazott meg a digitális információk terén. A MAKSZ és az ALA közötti együttműködés célja a digitális információk terén történő együttműködés előmozdítása és a digitális információk terén történő együttműködés előmozdítása.

A Magyar-Amerikai Könyvtári Szervezet

Az ALA keretén belül folyamatban van a „Hungarian-American Library Organization” (HALO) szervezése. E szervezet legfontosabb feladatai a következők:

- 1) az amerikai könyvtárak magyar gyűjteményeinek számbavételére és fejlesztésére
- 2) Magyarországon és az Egyesült Államok közötti kölcsönös információcserére
- 3) a legújabb könyvtári technológiák segítségével
- 4) a magyar-amerikai könyvtártudományi oktatás támogatására
- 5) közös magyar-amerikai bibliográfiák készítésére
- 6) az amerikai-magyar egyéni és intézményi gyűjtemények számbavételére és gondozására
- 7) a „Hungarian Data Base Project” (magyar adatház projekt) megvalósítására

Hálásan köszönöm a rendező bizottságnak, hogy lehetőséget nyújtott a konferenciára